

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра української мови

Спеціальність: усі спеціальності

Освітня програма: усі програми

Форма навчання: денна

Навчальна дисципліна «Українська мова (професійного спрямування)»

Семестр перший, другий

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ І ЗАВДАНЬ, ВКЛЮЧЕНИХ ДО
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість білетів 30

Затверджено на засіданні кафедри
української мови

Протокол № 8 від 26 квітня 2024 р.

Завідувачка кафедри

української мови _____ Світлана ЧЕРНЯВСЬКА

Екзаменатор _____ Оксана КРИМЕЦЬ

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Сучасна українська літературна мова, її ознаки.
2. Термінознавство як наука.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Современное машиностроение, являющееся сердцевиной индустрии, характеризуется непрерывным ростом энергонапряжённости, экстремальными параметрами (высокими механическими нагрузками, высокими и низкими температурами, агрессивными средами и т. д.), поэтому во многих случаях только приданием специальных свойств применяемым материалам можно обеспечить надёжность и долговечность машин.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 2

1. Науковий стиль української літературної мови (сфера вживання, призначення, ознаки, мовні засоби, підстилі).
2. Термін, його ознаки та функції.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Не менее важной задачей является выбор наиболее рационального способа обработки материалов, обеспечивающего высокое качество и производительность изготовления изделий, позволяющего снизить энерго- и материалоемкость, улучшить условия труда; именно в указанных направлениях развиваются технологии конструкционных материалов.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 3

1. Офіційно-діловий стиль української літературної мови. (сфера вживання, призначення, ознаки, мовні засоби, підстилі).
2. Поняття «терміноелемент». Структура термінів.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Ускорение зависит не только от величины воздействия, но и от массы тела (это физическая величина, являющаяся одной из основных характеристик материи, определяющая ее инерционные (инертная масса) и гравитационные (гравитационная масса) свойства.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 4

1. Реферування наукових джерел. Структура й види рефератів. Правила реферування.
2. Термін та інші мовні засоби вираження спеціальних понять: номенклатурні знаки, професіоналізми.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Всякое тело, движущееся по горизонтальной поверхности другого тела, при отсутствии действия на него других сил с течением времени замедляет свое движение и в конце концов останавливается, что можно объяснить существованием силы трения, препятствующей скольжению соприкасающихся тел относительно друг друга.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 5

1. Конспектування наукової інформації. Види конспектів. Правила конспектування лекцій і наукових праць. Вимоги до конспектів.
2. Вимоги до терміна.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Практическое использование сверхпроводящих материалов (в обмотках сверхпроводящих магнитов, в системах памяти компьютеров и др.) затруднено из-за их низких критических температур, но в настоящее время обнаружены и активно исследуются керамические материалы, обладающие сверхпроводимостью при температуре выше 140 К.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 6

1. План як елемент наукового дослідження. Види і правила складання планів.
2. Способи творення термінів за рахунок використання внутрішніх ресурсів української мови. Поняття «термінологізація».
3. Перекладіть речення українською мовою: *Проводимость газа никогда не равна нулю, т. к. в нем всегда имеются свободные заряды, образующиеся в результате действия на газы излучения радиоактивных веществ, имеющих на поверхности Земли, а также космического излучения; эта незначительная проводимость воздуха служит причиной утечки зарядов наэлектризованных тел даже при хорошей их изоляции.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 7

1. Анотування наукового джерела. Види анотацій. Правила анотування.
2. Запозичення термінів з інших мов. Види запозичень.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Наконец, при значительных напряжениях между электродами газового промежутка наступает момент, когда положительные ионы, обладающие меньшей длиной свободного пробега, чем электроны, приобретают энергию, достаточную для ионизации молекул газа, и к отрицательной пластине устремляются ионные лавины.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 8

1. Основні поняття діловодства (документ, реквізит, формуляр, бланк). Правила оформлення основних реквізитів.
2. Мови-джерела нових термінів в українській мові. Ставлення до запозичень.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Плазмой называется сильно ионизованный газ, в котором концентрации положительных и отрицательных зарядов практически одинаковы; различают высокотемпературную плазму, возникающую при сверхвысоких температурах, и газоразрядную плазму, возникающую при газовом разряде.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 9

1. Вимоги до укладання документів.
2. Поняття «термінологія» і «терміносистема»: спільне й відмінне.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Подобно тому как в пространстве, окружающем электрические заряды, возникает электростатическое поле, так и в пространстве, окружающем токи и постоянные магниты, возникает силовое поле, называемое магнитным: наличие магнитного поля обнаруживается по силовому действию на внесенные в него проводники с током или постоянные магниты.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 10

1. Заява: визначення, реквізити, вимоги до оформлення заяв.
2. Мовна та наукова картини світу.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Электрическое поле действует как на неподвижные, так и на движущиеся в нем электрические заряды; важнейшая особенность магнитного поля состоит в том, что оно действует только на движущиеся в нем электрические заряды, а характер воздействия магнитного поля на ток различен в зависимости от формы проводника, его расположения и направления тока.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 11

1. Автобіографія: визначення, реквізити, вимоги до оформлення.
2. Термінологічне планування. Значення стандартизації термінів.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Подобно тому как при изучении электростатического поля использовались точечные заряды, при исследовании магнитного поля пользуются замкнутым плоским контуром с током (рамка с током), линейные размеры которого малы по сравнению с расстоянием до токов, образующих магнитное поле.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 12

1. Резюме: визначення, реквізити, вимоги до оформлення.
2. Сучасна українська термінологія: історія, стан, проблеми, перспективи.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Так как оба полюса магнитной стрелки лежат в близких точках поля, то силы, действующие на оба полюса, равны друг другу, следовательно, на магнитную стрелку действует пара сил, поворачивающая ее так, чтобы ось стрелки, соединяющая южный полюс с северным, совпала с направлением поля.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 13

1. Пояснювальна записка: визначення, реквізити, вимоги до оформлення.
2. Мовне посередництво, його завдання. Поняття «перекладання» і «переклад».
3. Перекладіть речення українською мовою: *Явление электромагнитной индукции применяется для преобразования механической энергии в энергию электрического тока, для этой цели используются генераторы, принцип действия которых можно рассмотреть на примере плоской рамки, вращающейся в однородном магнитном поле.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 14

1. Мовне законодавство в Україні.
2. Види перекладання.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Мы рассматривали трансформаторы, имеющие только две обмотки, однако трансформаторы, используемые в радиоустройствах, имеют 4–5 обмоток, обладающих разными рабочими напряжениями, а трансформатор, состоящий из одной обмотки, называется автотрансформатором.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №15

1. Формування мовної особистості фахівця за умов двомовності. Мовна інтерференція. Суржик.
2. Вимоги до перекладача.
3. Перекладіть речення українською мовою: *При внесении парамагнетика во внешнее магнитное поле устанавливается преимущественная ориентация магнитных моментов атомов по полю (полной ориентации препятствует тепловое движение атомов), т. е. парамагнетик намагничивается, создавая собственное магнитное поле, совпадающее по направлению с внешним полем и усиливающее его.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 16

1. Культура мовлення фахівця, її ознаки. Шляхи покращення культури мовлення.
2. Термінографія. Види термінологічних словників.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Помимо рассмотренных диа- и парамагнетиков, называемых слабомагнитными веществами, существуют еще сильномагнитные вещества – ферромагнетики (вещества, обладающие спонтанной намагниченностью, т. е. они намагничены даже при отсутствии внешнего магнитного поля).*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 17

1. Поняття «мовна норма». Типи норм сучасної української літературної мови.
2. Лексикографія. Типи словників.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Рассмотрение гармонических колебаний важно по двум причинам: 1) колебания, встречающиеся в природе и технике, часто близки к гармоническим; 2) различные периодические процессы (процессы, повторяющиеся через равные промежутки времени) можно представить как наложение гармонических колебаний.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №18

1. Особливості перекладання термінів.
2. Перекладацькі трансформації.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Как показывает опыт, свободные электроны при обычных температурах практически не покидают металл, следовательно, в поверхностном слое металла должно быть задерживающее электрическое поле, препятствующее выходу электронов из металла в окружающий вакуум; работа, которую нужно затратить для удаления электрона из металла в вакуум, называется работой выхода.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 19

1. Оформлення бібліографічного опису наукових праць і посилань (покликань) у них.
2. Типи еквівалентності. Лексичні паралелі.
3. Перекладіть речення українською мовою: *При образовании кристаллической решетки металла валентные электроны, слабо связанные с атомными ядрами, отрываются от атомов металла, становятся «свободными» и могут перемещаться по всему объему, т. е. в узлах решетки располагаются ионы металла, а между ними хаотически движутся свободные электроны, образуя «электронный газ», обладающий свойствами идеального газа.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 20

1. Поняття «термін» і «дефініція». Види термінів.
2. Способи перекладання загальноживаної лексики й термінів за умов відсутності відповідників в українській мові.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Непосредственный расчет разветвленных цепей, содержащих несколько замкнутых контуров (контуров могут иметь общие участки, каждый из контуров может иметь несколько источников тока и т. д.), довольно сложен; любая точка разветвления цепи, в которой сходится не менее трех проводников с током, называется узлом.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 21

1. Сучасна українська літературна мова, її ознаки.
2. Термінознавство як наука.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Современное машиностроение, являющееся сердцевиной индустрии, характеризуется непрерывным ростом энергонапряжённости, экстремальными параметрами (высокими механическими нагрузками, высокими и низкими температурами, агрессивными средами и т. д.), поэтому во многих случаях только приданием специальных свойств применяемым материалам можно обеспечить надёжность и долговечность машин.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 22

1. Науковий стиль української літературної мови (сфера вживання, призначення, ознаки, мовні засоби, підстилі).
2. Термін, його ознаки та функції.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Не менее важной задачей является выбор наиболее рационального способа обработки материалов, обеспечивающего высокое качество и производительность изготовления изделий, позволяющего снизить энерго- и материалоемкость, улучшить условия труда; именно в указанных направлениях развиваются технологии конструкционных материалов.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 23

1. Офіційно-діловий стиль української літературної мови. (сфера вживання, призначення, ознаки, мовні засоби, підстилі).
2. Поняття «терміноелемент». Структура термінів.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Ускорение зависит не только от величины воздействия, но и от массы тела (это физическая величина, являющаяся одной из основных характеристик материи, определяющая ее инерционные (инертная масса) и гравитационные (гравитационная масса) свойства.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 24

1. Реферування наукових джерел. Структура й види рефератів. Правила реферування.
2. Термін та інші мовні засоби вираження спеціальних понять: номенклатурні знаки, професіоналізми.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Всякое тело, движущееся по горизонтальной поверхности другого тела, при отсутствии действия на него других сил с течением времени замедляет свое движение и в конце концов останавливается, что можно объяснить существованием силы трения, препятствующей скольжению соприкасающихся тел относительно друг друга.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №25

1. Конспектування наукової інформації. Види конспектів. Правила конспектування лекцій і наукових праць. Вимоги до конспектів.
2. Вимоги до терміна.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Практическое использование сверхпроводящих материалов (в обмотках сверхпроводящих магнитов, в системах памяти компьютеров и др.) затруднено из-за их низких критических температур, но в настоящее время обнаружены и активно исследуются керамические материалы, обладающие сверхпроводимостью при температуре выше 140 К.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 26

1. План як елемент наукового дослідження. Види і правила складання планів.
2. Способи творення термінів за рахунок використання внутрішніх ресурсів української мови. Поняття «термінологізація».
3. Перекладіть речення українською мовою: *Проводимость газа никогда не равна нулю, т. к. в нем всегда имеются свободные заряды, образующиеся в результате действия на газы излучения радиоактивных веществ, имеющих на поверхности Земли, а также космического излучения; эта незначительная проводимость воздуха служит причиной утечки зарядов наэлектризованных тел даже при хорошей их изоляции.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 27

1. Анотування наукового джерела. Види анотацій. Правила анотування.
2. Запозичення термінів з інших мов. Види запозичень.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Наконец, при значительных напряжениях между электродами газового промежутка наступает момент, когда положительные ионы, обладающие меньшей длиной свободного пробега, чем электроны, приобретают энергию, достаточную для ионизации молекул газа, и к отрицательной пластине устремляются ионные лавины.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 28

1. Основні поняття діловодства (документ, реквізит, формуляр, бланк). Правила оформлення основних реквізитів.
2. Мови-джерела нових термінів в українській мові. Ставлення до запозичень.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Плазмой называется сильно ионизованный газ, в котором концентрации положительных и отрицательных зарядов практически одинаковы; различают высокотемпературную плазму, возникающую при сверхвысоких температурах, и газоразрядную плазму, возникающую при газовом разряде.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 29

1. Вимоги до укладання документів.
2. Поняття «термінологія» і «терміносистема»: спільне й відмінне.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Подобно тому как в пространстве, окружающем электрические заряды, возникает электростатическое поле, так и в пространстве, окружающем токи и постоянные магниты, возникает силовое поле, называемое магнитным: наличие магнитного поля обнаруживается по силовому действию на внесенные в него проводники с током или постоянные магниты.*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 30

1. Заява: визначення, реквізити, вимоги до оформлення заяв.
2. Мовна та наукова картини світу.
3. Перекладіть речення українською мовою: *Электрическое поле действует как на неподвижные, так и на движущиеся в нем электрические заряды; важнейшая особенность магнитного поля состоит в том, что оно действует только на движущиеся в нем электрические заряды, а характер воздействия магнитного поля на ток различен в зависимости от формы проводника, его расположения и направления тока.*